

траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю /За ред.. О.А.Голук. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2019. Випуск 2. С. 61-66.

3. Козубавська І., Козубовський Р. Участь молодших школярів у волонтерській діяльності. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2019. Вип 1(44). С.71-73.

4. Олійник Н. А., Трачук Н. М. Праксеологічні аспекти професійної діяльності педагога. *Академічні студії. Серія «Педагогіка».* 2021. Вип. 3, ч. 1. С. 75-84.

4. Kolesnik K., Oliinyk N., Komarivska N., Kazmirchuk N., Imbek V. Future-Teacher Soft Skills Development in the Context of Ukraine's Integration into the European Higher Education Area. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research.* 2023. Vol. 22, №. 2. P. 413-431.

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анна Лінкевич, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.Л. Тодосієнко, кандидатка педагогічних наук, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF CREATIVE SKILLS CHILDREN OF YOUNGER SCHOOL AGE IN THE PROCESS OF ARTISTIC ACTIVITY

Anna Linkevich, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті розкриваються особливості художньої діяльності як засобу творчого розвитку особистості дитини, що підтверджує необхідність широкого застосування мистецтва в освітньому процесі початкової школи з метою вдосконалення творчих здібностей та формування загальної естетичної культури молодших школярів. Автор статті презентує прийоми використання різних видів мистецтва з дітьми.

Ключові слова: художня діяльність, мистецтво, творчі здібності, молодший шкільний вік.

Abstract. The article reveals the peculiarities of artistic activity as a means of creative development of a child's personality, which confirms the need for wide application of art in the educational process of primary school in order to improve creative abilities and form the general aesthetic culture of younger schoolchildren. The author of the article presents methods of using various types of art with children.

Key words: artistic activity, art, creative abilities, primary school age.

Одним з найбільш пріоритетних напрямів реформування сучасного національного виховання, постає забезпечення можливостей духовного самовдосконалення, формування як інтелектуального, так і культурного потенціалу особистості, як визначено у Державній Національній програмі «Освіта» Україна XXI століття. Значну роль в цьому процесі відіграє мистецтво, зокрема, візуальне, яке в образно-кольоровій формі узагальнює та відображає емоційний досвід й естетичне ставлення особистості до життя; розвиває та розкриває психолого-педагогічні основи формування естетичного відношення дітей до різних видів мистецтва у процесі художньо-творчої діяльності.

Як особливий спосіб образного засвоєння навколишнього світу, складова духовного життя людини і усього суспільства мистецтво відіграє важливу роль як невід'ємна складова загальної культури народу. У напрямі розвитку сучасних концепцій освіти, в умовах гуманізації та демократизації суспільства поступово зростає соціальна роль всебічно

розвиненої особистості, як нового важливого носія ціннісних орієнтацій суспільства, для якої притаманні високий рівень культури та духовності. Також, в теперішніх умовах освітнього простору зростає і вагомість розробки питань з наряду формування естетичної культури, навчання й виховання підростаючого покоління, молоді.

Отже, особливого значення в процесі творчого розвитку особистості дитини набуває початкова школа, зокрема, «наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку» [2, с. 349]. Зростає роль візуального та музичного мистецтва як вагомого засобу творчого розвитку і виховання дитини, що підтверджує необхідність широкого застосування мистецької діяльності дітей в освітньому процесі початкової школи, що вдосконалює і розвиває творчі здібності та формує загальну естетичну культуру молодших школярів. Відбувається залучення дітей до мистецької творчості, художньо-творчої діяльності, формуються естетичні ідеали, естетичні смаки, почуття розуміння відповідальності за збереження культурних надбань суспільства, цілісне світосприймання і ставлення до культурних надбань. У молодшому шкільному віці в учнів початкової школи відбувається формування ціннісного ставлення до всього навколишнього світу та навколишнього середовища – природи, традицій, культури, до людей, до себе; формується й самооцінка, й прагнення до самовираження, інтерес до мистецтва, творчості, поезії та літератури. Саме такі актуальні завдання відображені в основних концептуальних положеннях, зокрема в таких нормативних державних документах, як Закон України «Про освіту», «Концепція розвитку педагогічної освіти», «Нова українська школа», «Стратегія національно-патріотичного виховання» та інших інструктивних документах МОН України, де визначені гуманістичні ідеали розвитку сучасної педагогічної освіти.

Парадигма, що актуалізує проблему творчого розвитку у дитини в різних сферах життєвої діяльності творчого розвитку заявлена Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті. В ній наголошується на особливій важливості створення належного розвивального середовища, сприятливого для актуалізації творчого потенціалу учнів. В Законі України про культуру поняття «мистецтво» тлумачиться як «мистецтво – творча художня діяльність у сферах: літератури, поезії, музики, образотворчого мистецтва; активна творча діяльність» [1, с. 145]. У багатьох сучасних дослідженнях містяться важливі новітні методологічні підходи щодо сучасного реформування освітнього процесу. Розкриття сутності сил особистості дитини, розвиток особистості дитини, виявлення та розвиток творчої активності є одним з пріоритетних напрямків сучасної педагогічної науки, який розглядають науковці В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Ничкало. Передбачається реалізація потреби дитини в активності, передусім у творчій ініціативі, що зумовлює важливість і актуальність проблеми творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Психолого-педагогічний аспект творчого розвитку особистості розробляють І. Бех, І. Зязюн, О. Кононко, О. Сухомлинська. У роботах Л. Березовської, В. Зарицької, Л. Середюк підкреслюється, що чинником розвитку зростаючої особистості дитини є її участь у багатьох видах творчої діяльності. Дослідженням творчих здібностей займалися багато відомих педагогів та психологів таких, як В. Гагаріна, Н. Бабіч, Т. Дуткевич, Г. Кіт, Н. Олійник, Л. Суботіна. Значне місце в сучасних працях педагогів та діячів освіти відводиться дослідженням творчих здібностей та ролі мистецтва, мистецької діяльності специфічних методів та прийомів, розвитку емоційно-естетичного відношення до художньої діяльності та образотворення, що є складною та багатогранною проблемою і які здійснювали сучасні дослідники: А. Коваль, О. Пеклун, Л. Ткаченко. Формування естетичної культури постає предметом дослідження багатьох представників різних галузей науки: естетики – І. Степаняк, Г. Шингаров; мистецтвознавства – О. Костюк; психології – С. Наumenко; педагогіки – Г. Ващенко; естетичного виховання особистості – Л. Масол, О. Поліщук, О. Половіної, О. Рудницької.

Відомо, що художня діяльність – це особливий вид активності людей, що є унікальним, традиційним й інноваційним напрямом і способом в його ставленні до культури. Художня діяльність охоплює поєднання різних видів мистецтва і складається з трьох

напрямів діяльності: знайомство з художнім твором; отримання задоволення та інформації про твір; аналіз та інтерпретація художнього твору. Естетичне ставлення до світу передбачає насамперед збудження позитивних почуттів у дитини, які поступово трансформуються у властивості особистості. Естетична творчість уявляє собою творчість за законами краси, а художня діяльність – творчість за законами добра і справедливості. «Формування духовно багатой людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу і прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного. Це характерно для молодшого шкільного віку, у період активного розвитку мислення» [4, с. 242]. Таким чином, художньо-естетична діяльність є шляхом до розвитку творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку.

Отже, «важливого значення набуває також осмислення питань художньо-естетичного виховання, формування естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва. Становлення уявлень особистості про світ, стосунків людей, про себе починається у молодшому шкільному віці одночасно з розвитком почуттів і моральних якостей. Воно є основою моральної спрямованості особистості визначають її подальше життя» [3, с. 134].

Таким чином, художня діяльність постає найвищою формою естетичної діяльності людини. Адже естетичною діяльністю може займатися майже кожна людина, але не кожному вдається опанувати художню діяльність. Отже, мистецька діяльність є проявом найвищого рівня творчості. Образотворча діяльність – «художня діяльність, яка сприяє формуванню здібностей і творчому відтворенню, самовираженню особистості дитини молодшого шкільного віку» [5, с. 84]. Це діяльність інтерпретатора, яка є достатньо своєрідною і самостійною: художня, художньо-продуктивна, образотворча, музична. От чому слід розвивати творчі і художні здібності дітей в процесі навчання й виховання мистецтвом, як в навчальній, так і позакласній роботі з естетичного виховання молодших школярів. Художня діяльність має за мету створення, зберігання функціонування та передачу духовних цінностей людства, вона є особливою здатністю особистості людини створювати художні цінності та сприймати їх. Основна значущість мистецтва полягає в тому, що воно позитивно впливає на творчий розвиток особистості, смаки, інтереси, ідеали та почуття молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compessed.pdf>.
2. Кривошея Т. М. Наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в педагогічній спадщині Я. А. Коменського. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка*: збірник наукових праць. 2009. № 28. С. 349-354.
3. Мальов С. В. Виховання патріотичних почуттів дітей молодшого шкільного віку в процесі формування естетичної компетентності. *Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд*: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 134-138.
4. Тодосієнко Н. Л. Педагогічне значення українського фольклору у патріотичному вихованні дітей молодшого шкільного віку. *Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд*: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 242-247.
5. Starovoit L. Psychological and pedagogical aspects of preschoolers creative development in the process of creative labor training. *Zbior artykułow naukowych. Konferencji*

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Людмила Лучко, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н. Л. Франчук, кандидатка педагогічних наук, старша викладачка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

MAIN APPROACHES AND PRINCIPLES IN THE ORGANIZATION OF INTERACTIVE EDUCATION OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL

Lyudmila Luchko, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті проаналізовано сутність інтерактивного навчання. Обґрунтовано основні підходи та принципи в організації інтерактивного навчання молодших школярів. Виокремлено рекомендації педагогам щодо впровадження інтерактивних методів навчання в початковій школі.

Ключові слова: інтерактивне навчання, організація інтерактивного навчання, молодші школярі, початкова школа.

Annotation. The article analyzes the essence of interactive learning. The main approaches and principles in the organization of interactive learning of younger schoolchildren are substantiated. Recommendations for teachers regarding the implementation of interactive teaching methods in elementary school are highlighted.

Key words: interactive learning, organization of interactive learning, younger students, primary school.

Упровадження концепції Нової української школи потребує активізації інноваційних процесів, спрямованих на модернізацію змісту, форм і методів навчання молодших школярів, розробку й апробування нових освітніх технологій в освітньому процесі початкової школи. Глибокі трансформації, що мають місце в системі освіти України, потребують використання на уроках інтерактивних технологій, що базуються на взаємодії, діалозі, моделюванні ситуацій, вільному обміні думками та підтримці успіху, що стимулює пізнавальну активність учнів та підвищує рівень засвоєння знань.

Інтерактивне навчання – це процес, у якому відбувається активний діалог між учасниками освітнього процесу з метою досягнення взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань та розвитку особистісних якостей учнів. У процесі інтерактивного навчання учні стають активними учасниками навчання, розвивають критичне мислення, комунікативні навички та здатність до співпраці [2, с. 57].

Освітній процес організований таким чином, що всі учасники активно включені в процес пізнання, формують висновки, досягають певних результатів, де кожен робить свій індивідуальний внесок, обмінюється знаннями, ідеями та методами діяльності.

Організація інтерактивного навчання в початковій школі сприяє зацікавленому та активному засвоєнню нових знань учнями, набуттю необхідних життєвих навичок та вмінь, сприяє формуванню ключових компетентностей та формуванню ключових компетентностей, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

Ефективність організації інтерактивного навчання молодших школярів у початковій школі залежить від компетентності педагогів у дотриманні принципів та особливостей упровадження інтерактивних методів та технологій. Основними принципами реалізації інтерактивного навчання є: